

Huoli koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden siirtymisestä maakuntiin

Esitysluonnos sote-uudistuksista siirtäisi koulupsykologit ja -kuraattorit osaksi sotepalveluita. Tällä hetkellä palvelut Vaasassa kuuluvat kunnan sivistystoimen alaisiin palveluihin. Uudistus aiheuttaisi merkittäviä muutoksia lasten ja nuorten oppilashuoltopalveluissa.

Koulupsykologien ja -kuraattoreiden työ ei ole enää pelkästään vanhojen mielikuvien mukaista yksilöllistä työtä, yksittäisten oppilaiden tapaamisia ja tukea. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppilashuollollisen työn pääpaino on ennaltaehkäisevässä yhteisöllisessä työssä. Tätä työtä tehdään yhteisön jäsenenä yhteistyössä esikoulun ja koulun henkilökunnan kanssa. Tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvointi. Oppilashuoltotyötä tehdään tiiviisti niin oppilaan, perheen kuin kouluyhteisön kanssa lapsen arjessa koululla.

Koulupsykologien ja -kuraattorien mahdollinen siirtyminen osaksi sotepalveluita hankaloittaisi oppilashuoltolain mukaista oppilashuoltotyötä. Vaarana on, että sotepalveluissa työskentely painottuisi yksilötyöhön.

Vaasassa kuraattorien ja psykologien rekrytoinneissa on onnistuttu. Monessa lähikunnassa tilanne on heikompi. Kannamme huolta, johtaako palveluiden yhdistyminen tilanteeseen, jossa Vaasan oppilashuollon työntekijät paikkaavat lähikuntien työntekijävajetta. Huolena on Vaasan kaupungin oppilashuoltopalveluiden heikentyminen, mikäli nykyisiä resursseja jaetaan myös lähialueen kuntiin. Kannamme huolta työntekijäkohtaisen yksikkö- ja oppilasmäärän kasvamisesta sekä työssäkäyntialueen laajenemisesta liian suureksi. Kannamme huolta siitä, johtaako yhdistyminen oppilashuoltopalveluiden vähentymiseen sekä psykologien ja kuraattorien vaihtuvuuden lisääntymiseen. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen työ on vaarassa jäädä toteutumatta. Lakisääteistä työtä ei voida korvata muilla ammattiryhmillä.

Varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy tukevat parhaiten lapsen kehitystä ja hyvinvointia. Tällä hetkellä koulupsykologit ja -kuraattorit toimivat lapsen arkiympäristössä, jossa voidaan laaja-alaisesti tukea oppilaan ja yhteisön hyvinvointia. Sote-uudistuksen esitys koulupsykologien ja -kuraattorien sijoittamisesta on hyvin ristiriidassa samanaikaisen valtakunnallisen tavoitteen kanssa varhaisesta puuttumisesta ja ennaltaehkäisevästä mielenterveystyöstä.

Tällä hetkellä koulupsykologit ja koulukuraattorit ovat saman esimiehen ja organisaation alaisuudessa. Jatkossa eri hallintokuntien alaisuudessa olemisen vaikuttaisi heikentävästi työparina toimivien oppilashuollon ammattilaisten toimintaan. Vaarana on työn etäännyminen tiivistä yhteistyöstä opetustoimen kanssa, ajankohtaisista asioista ja kehittämistyöstä.

Koulumaailman työntekijöiden ammattiliitot: Suomen Psykologiliitto, Koulukuraattorit ry ja OAJ vastustavat jyrkästi esitystä siirtää opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit kouluista ja oppilaitoksista sote-palveluiden osaksi. Myös Vaasan kaupungin suomenkielinen oppilashuolto näkee ehdottomasti parhaaksi ratkaisuksi oppilashuoltolain mukaisten toimintojen säilyttämisen kouluilla ja sivistystoimen alaisuudessa. Läsnä olevat ja riittävät psykologi- ja kuraattoriresurssit takaavat oppilashuoltolain mukaisen toiminnan toteutumisen.

Me haluamme olla jatkossakin tiiviisti mukana koululaistemme arjessa.

15.3.2021 Vaasassa

Vaasan suomenkielisen perusopetuksen koulupsykologit ja koulukuraattorit

Psykologien tekemää aiempaa listausta:

Plussat:

-Yhteinen kirjausjärjestelmä (lähetteet, konsultaatiot jne. helpottuisivat)
-Mahdollisesti ammatillinen esimies (ymmärrys työn sisällöstä ja käytännöistä)
(Peppi lisää: Yhdistyminen Sote-palveluiden kanssa voisi tuoda esille kokonaispalvelutarpeen. Nykyisellään Vaasan lasten ja nuorten perusterveydenhuollon psykologipalveluissa on selkeää alimitoitusta. Sivistystoimessa työskentelevät psykologit tekevät käytännössä terveydenhuollon perustason työt, sillä terveydenhuollon perustason psykologipalveluita ei käytännössä ole Vaasassa olemassa. Näinollen sivistystoimen psykologien oppilashuoltolakiin perustuvat työtehtävät jäävät terveydenhuollon tehtävien takia sivurooliin tai jopa toteutumatta.

(Paras mahdollinen ratkaisu olisi aidosti oppilashuoltolainmukaisten toimintojen säilyminen täysin kouluilla ja sivistystoimen alaisuudessa. Ongelmana on sote-puolen tehtävien valuminen koulupuolelle, johon kokonaiskuvan katsomista ja kartoittamista ehdottomasti tarvitaan. - Oma mielipiteeni t. Peppi 😊 😊)

Miinukset/huolet:

-Työmäärä/-alue mahdollisesti kasvaa
-Oppilasmäärä per psykologi ja liikkuminen työpäivän aikana eri yksiköiden välillä lisääntyy
-Kieliasiat (oletus ruotsin osaamisesta)
-Tulevaisuuden epävarmuus
-Työn jatkuvuus, koulujen suuri määrä ja vaihtuminen per psykologi
-Työnkuvan muutos? Siirytäänkö koulupsykologeina vai tuleeko tehtäviin vaihtelua?
-Työn sisällön painopisteen muuttuminen
-Miten paikataan puuttuvat koulupsykologiresurssit, joutuvatko olemassa olevat hoitamaan?
-Koulupsykologityön houkuttelevuus? Saadaanko uusia palkattua?
-Siirtyminen todennäköinen tappio Vaasan oppilashuollon resursseille, kun ympäryskunnat ovat ilman psykologeja
-Tilat
-Yhteisöllinen työ ja siihen käytettävä aika
-Yhteys koulumaailmaan, siellä ajankohtaisiin asioihin ja ihmisiin heikkenee, jos psykologi fyysisesti paikalla vain harvoin
-Tarkemmat rajaukset työlle

Kuraattorien huolenaiheena liittyen esitykseen kuraattoripalvelujen siirtymisestä Sote-maakuntaan

Kuraattorin tehtävänkuvaan liittyvä huoli

- Kuraattorin työtehtäviin kirjattu palvelutarpeen arviointi tarvittaessa. Mitä tarkoittaa tarvittaessa, kuka määrittää tarpeen. Kuraattorin kaksoisrooli, resurssit. Ennaltaehkäisevästä työstä korjaavaksi työksi.
 - Kyse laajemmasta tehtävänkuvan muutoksesta, matalankynnyksen palvelusta viranomaismaisempaan rooliin, nostaako lasten/nuorten ja vanhempien kynnystä hakeutua palveluun.
 - Yksilötyön lisääntyminen yhteisöllisen ja ennaltaehkäisevän työn kustannuksella
 - Väheneekö kuraattoreiden mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä ja sen suunnitteluun
- ### Sote- maakunta, organisaatiomalliin liittyvät huolet
- Työ- ja toimitilat, sijainti koulun tiloissa /läheisyydessä, mitä tarkoittaa käytännössä?
 - Olemassa olevien resurssien jako koko maakunnan alueelle, riskinä resurssien väheneminen Vaasan osalta
 - Kasvavatko työalueet, lisääntykö liikkuminen, jolloin kouluyhteisöt jäävät vieraammiksi
 - Riskinä etääntyminen kunnan opetustoimesta ja sen myötä kouluyhteisöstä ja yhteistyöstä
 - Kuka toimii kuraattoreiden lähiesimiehenä? Onko esimiehellä näkemystä koulumaailmasta?
 - Sosiaalityössä; onko ymmärrystä koulu/esikoulumaailmaan ja kuraattorin moninaiseen rooliin koulu/päiväkotiyhteisössä, esimerkiksi koulunkäynnin tuki, ennaltaehkäisevä yhteisöllinen oppilashuoltotyö
 - psykologit eri hallintokunnan alaisuuteen
 - Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki painottaa yhteisöllistä työtä koulussa. Oppilaat ja luokan haasteet jäävät kuraattorille vieraaksi, jos emme ole koululla.
 - Kuraattori jää vieraaksi oppilaille. Matalan kynnyksen palveluun ei ole enää mahdollisuutta.
 - Koulun sosiaalityö hyvin erilaista ja moninaista työtä verrattuna moneen muuhun sosiaalityön kenttään. Esimiesten tulee ymmärtää koulumaailman haasteet, käytänteet ym.
-
-

Mahdolliset vahvuudet

- + Selkeyttä asiakasrekisteriin ja kirjaamiseen? Yhteinen asiakasrekisteri voi olla positiivinen, mutta myös kysymyksiä herättävä asia (kuraattorin tekstien näkymisen rajausta)
- + Sosiaalipalveluiden esimiehellä tietämystä sosiaalipuolelta, työntekijän oikeusturvasta, oikeuksista ja velvollisuuksista